

«کیفیت زندگی»، مفهومی به‌غایت پیچیده

ژاله شادی‌طلب*، سمانه ابراهیم‌پور**

چکیده

پژوهش‌های بسیاری در رشته‌های مختلف علمی درباره‌ی موضوع کیفیت زندگی انجام شده و امروزه بیشتر از گذشته اطلاعاتی درباره‌ی عوامل مرتبط با آن به دست آمده است. اما با افزایش دانش ما پیچیدگی موضوع بیشتر آشکار شده و پرسش‌های بسیاری در درک و تعریف این مفهوم و مفاهیمی مشابه یا مترادف آن طرح شده است. در این مقاله، با هدف دستیابی به شناخت بهتر و جامع‌تری از مفهوم کیفیت زندگی و جنبه‌های گوناگون آن، با استناد به گزارش‌های مطالعاتی قابل دسترسی سعی شده به‌طور مختصر به سابقه‌ی آن در دیدگاه‌های مختلف علمی اشاره و با مروری بر رابطه‌ی میان جنبه‌های عینی و ذهنی زندگی به الگوی طرح‌شده «مدل تعاملی» برای درک کیفیت زندگی پرداخته شود.

مروری بر یافته‌های پژوهشی دهه‌های اخیر نشان می‌دهد که میزان اثرگذاری متغیرهای اجتماعی، روان‌شناختی، اقتصادی و محیطی بر رضایت از کلیت زندگی و حوزه‌های متنوع آن (کار، خانواده، سلامت، مسکن، روابط اجتماعی و...) در جوامع مختلف و میان گروه‌های اجتماعی متفاوت است. علاوه بر این، با تغییر مستمر عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی، با تجربه‌های منحصر به فرد انسان‌ها از جهان پیرامون و تحولات ناشی از گذر زمان، نباید انتظار دستیابی به یک الگوی یگانه را از «زندگی خوب» برای همه و در همه جا داشت. کیفیت زندگی افراد به میزان زیادی به بستر اجتماعی، فرهنگی و سیستم ارزشی‌ای که در آن زندگی می‌کنند، بستگی دارد.

کلیدواژه‌ها

کیفیت زندگی، ابعاد عینی، ابعاد ذهنی، مدل تعاملی

Quality of Life, an Extremely Complex Concept

Jaleh Shaditalab
Samaneh Ebrahimpour

Abstract

Great number of studies have been conducted regarding "Quality of Life" in different fields of science. Today, information on quality of life's related factors is more than ever. However, with increasing knowledge, complexity of the concept has been more revealed. As a result, for a full grasp of its definitions and considering synonym terminologies, many new questions have been raised.

The present article based on accessible research reports aims at gaining a comprehensive understanding of the quality of life concept and its different domains. Very briefly, it deals with the history of quality of life in different scientific perspectives. Through a review of the studies on relations and interconnectedness of objective and subjective aspects of life, "Interactive Model" for understanding quality of life is discussed. Research findings of recent decades, provides evidences that the effects of social, psychological, economical and environmental variables on

overall satisfaction of life or variety of its domains (such as work, family, health, housing, social relations and ...) differs among societies as well as social groups. It seems with continuous changes of factors related to quality of life, in addition to individuals' unique experiences of the world, and changes resulted from passage of time, we should not expect a single pattern of "Good Life" for everybody and everywhere. Individuals' quality of life to a great extent depends on social, cultural and values of the society and thereby it is a contextual phenomenon.

Key Words

Quality of Life, Objective Dimensions, Subjective Dimensions, Interactive Model